

ENSENYAR I APRENDRE VALENCIÀ EN TEMPS DIFÍCILS

Logotip de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana (1934).

Bernal Ortín, *Gramàtica valenciana. Nocions elementals per a escoles de primeres lletres*, 1918.

Primer llibre per a infants (1932), de Lambert A. Castelló i Emili Bellí, edició del Centre d'Actuació Valencianista.

Tambalassals (1930). Obra de Josep Pascual Tirado, editada per la Societat Castellonenca de Cultura.

Rondalles valencianes d'Enric Valor, començades a publicar en 1950. Folklore valencià esdevingué literaturà.

Lo Rat Penat. Cursos de Llengua. En la fotografia superior, els professors V. Ferris, M. Minyana, E. Valor (dret), C. Salvador, F. Ferrer, E. Matalí (dret) i I. Roselló. En la del mig, tretze alumnes del curs 1953-1954 darrere de V. Ferris, Dídim Puig, Enric Matalí, F. Ferrer i Martí Minyana, i en primera fila, mossèn F. Moscardó, R. Sanmartín, C. Salvador, E. Valor i I. Roselló. En la inferior, Enric Valor impartint una lliçó.

L'escola valenciana, activa i moderna, es basa en la incorporació de la llengua en la centralitat del currículum educatiu, i també en la seua funció de cohesió i de modernització de la societat.

Entre les entitats fundacionals de l'ensenyament de la llengua, cal citar l'associació **Nostra Parla** (1918) i l'**Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana**, sorgida el 1921 i generalitzada el 1934, amb suport del **Centre d'Actuació Valencianista**. Si bé hi participen mestres majoritàriament de les comarques del nord, a poc a poc s'estén a comarques centrals i a Alacant.

L'ensenyament de la llengua, sense arribar mai a establir-se oficialment, prosperà a través del **Centre de Cultura Valenciana**, **Lo Rat Penat** i el **Centre d'Actuació Valencianista**, en seminaris de la **Universitat de València**. També cal recordar els cursos de Castelló, promoguts per Gaetà Huguet (impartits, entre altres, per Lluís Revest).

Els cursos per correspondència tenen com a referent els de **Carles Salvador** en *El Camí* (del 4 de març del 1933 al 8 de setembre del 1934), amb materials útils per als impulsats per l'APEV i el Centre de Cultura Valenciana. L'ensenyament s'intentà incorporar a **Unió Radio de València**. Durant el curs 1937-1938 es crearen càtedres en tres instituts de Baxillerat, que no pogueren iniciar els cursos reglats.

Entre les iniciatives de la postguerra, són cabdals els cursos de **Lo Rat Penat**, impartits des del 1949 per la **Secció de Literatura i Filologia**, formada per **C. Salvador, E. Soler, E. Valor, i J. Giner**. El claustre de professors s'anà ampliant, i els alumnes provenien ja no només de València i les comarques, sinó de Barcelona i de Madrid, i de les Balears, Tarragona, Tortosa, Biscaia; i fins i tot d'Itàlia, França, Alemanya... En absència d'altres institucions oficials, les conferències de clausura dels cursos passaren a ser esdeveniments. Així, els primers: **Domingo Fletcher**, *Els valencians pre-romans* (1954); **Francesc Almela**, *Panorama històric de la literatura valenciana* (1955); **Joan Fuster**, *El món literari de sor Isabel de Villena* (1956)...